

п III 321

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВОМ

НОВИ САД

НЕЗАВИСАН НЕДЕЉНИК

ПОЈЕДИНИ БРОЈ СТАЈЕ 1.— ДИНАР

ГОДИНА IV.

НОВИ САД, 2. октобра 1927.

БРОЈ 34

Пред отварањем хотела „Краљице Марије“ у Новом Саду

Још неколико дана, па ће се у Новом Саду отворити потпуно новоуређена, сјајно удешена кафана и хотел „Краљица Марија“, што су Новосађани већ месецима унатраг тако жудно ишчекивали. Свечано отварање ове радње биће на дан осмог октобра о. г. а тај дан ће значити свечаност за новосадску публику, која много полаже на комфор и велеградске институције.

Нови хотел из основе је предудешен тако, да ће он несумњиво важити, као највећи, најотменији и најмодернији хотел у Војводини. Ми смо већ давно осећали потребу за једним таквим хотелом, то је била наша насušна потреба и сада се та потнеба остварила, ми имамо оно што смо желели.

Не сме се заборавити, да је Нови Сад, нарочито последњих година, много патио услед велике оскудице у хотелима, па је пред страним светом постао такорећи чувен, јер странци баш због ове важне чињенице нису радо долазили у наш град, избегавали су га, тражећи друга места, где су прилике бар донекле биле боље и повољније.

Нови Сад има мало кафана, које се могу рачунати као првокласни локали, па је отварање кафане „Краљице Марије“ велика добит за све нас. Наш сарадник разгледао је ових дана уређај кафане, као и последње радове који се врше на довршавању појединих просторија. Он се имао доста да надиви луксузном намештају, дивно и укусно израђеним зидовима, лепим стубовима, великим и зрачним прозорима, паркету, одличне вентилацији и уређењу за водовод и централно грејање.

Може се рећи, да је све то прибављено са много пажње и према прописима најмодернијег, западњачког европског комфора. Ту се на ништа није заборавило, па ће Нови Сад стварно имати кафану и хотел, какве немају ни многи већи градови у Европи.

Хотелске собе сучисте, снабдевене са потпуним новим намештајем, све је дивно па и складно, да је право уживање посматрати ову великоварошску слику. Број соба је знатно повећан, саграђена је и пријатна зимска башта, а у стражњем делу дворишта налазе се све просторије, као ресторан и велика дворана, без којих се модеран хотел ни замислити не може. У дну, већ према Лиману зида се величанствена зграда, која још није довршена, ту ће бити подигнути станови намештеника и особља из хотела и кафане. Сем тога, ту ће бити велики број станова за издавање.

Новосадско грађанство оди-

ста дугује са великом захвалношћу г. др. Гедеону Дунђерском, власнику хотела „Краљице Марије“ чијом иницијативом се све ово и постигло. Његовим агилним настојавањем и пуним разумевањем дошло се до овога, чиме се цео Нови Сад може поносити, јер

ће овај модерни и велики хотел служити као презентација Н. Сада и пред страним светом, који ће несумњиво радо свраћати у овај првокласни хотел.

Господин Др. Гедеон Дунђерски је показао уједно, до

које се висине може данас подићи наша домаћа хотелска индустрија, па баш стога заслужује највеће признање за исказани рад на том пољу! Г. Дунђерски је већ многа добра учинио учинио и Новом Саду и Војводини, а овим су његова добра дела крунисана и ми искрено желимо, да хотел и кафана „Краљица Марија“ послуже на понос и дику нашу и Новог Сада!

1927. 10. 13
15. 10. 1927
1927. 10. 13

АЛЕКСАНДАР СТАНОЗЛОВИЋ

Економско стање Баната после ослобођења

Творнице теста и макарона.

1 предузеће за израду теста и макарона удешено је за израду 30 мц теста и макарона код осмо-часовног рада и могло би да запосли 80—100 радника, али се оно услед несташице кредита и удаљености од потрошачког центра налази ван погона.

Шећерана.

У Банату подигнута је прва и једина фабрика шећера у Вел. Бечкереку 1910. године. Ово предузеће удешено је за прераду 10000 мц репе за 24 часа или 1,500000 мц репе за време једне сезоне. Годишња производња кристалног и коцкастог шећера износи 1,400 до 1,500 вагона. У фабрици је запослено око 100 сталних стручних и за време кампање још око 2000 нестручних радника.

Индустрија бонбона.

2 фабрике бонбона, кекса и чоколаде са годишњим капацитетом од 30 вагона разноврсне кандитне робе, код нормалних прилика запослиле би 130 радника, али несташицу повољног кредита осећају и оне, па су стога рад потпуно обуставиле.

Индустрија за прераду меса.

У Банату има 4 творнице за прераду меса које су удешене за израду 112 вагона саламе, 37 вагона масти, 21 вагон сланине и 2 вагона шунке годишње. Ова грана индустрије код нормалних прилика запослује око 130 радника.

Сем наведених творница налази се у Вел. Бечкереку модерно уређена кланица, у којој се коље 3000 комада рогате марве, 4000 комада телади, 3000 комада оваца, 5000 комада јагањаца и 5000 комада свиња у току једне године, а уз то произвађа и 20 мц леда дневно. При пуном искоришћењу капацитета могло би се радити бар двапут толико. Ова кланица запослује 5 стручних и 15 нестручних радника.

Индустрија за прераду млека

7 мањих индустријских предузећа за прераду млека израђују годишње око 1.500 мц. качкаваља, 10 мц. ементалског сира и око 1.500 мц. бутера. Запослено је 30 радника.

Пиваре

3 банатске пиваре израђују 130.000 хл. пива годишње и стално запослује 360—400 радника.

Индустрија алкохолних пића

10 творница за израду алкохолног пића удешене су за израду 31 200 хл. (абсоlutног алкохола) 500 хл. денатурисаног шпиритуса и 132.000 хл. ликера, рума, коњака и шампањера годишње. Ова грана индустрије може запослити преко 160 радника.

Творнице леда.

4 творнице леда у случају потребе могу израђивати 63.000 мц. леда годишње и запослити 18 стручних радника.

Производња уља.

1 творница уља удешена је да са 130 радника може годишње да произведе 500 вагона уља за јело и осветљење.

Производња масти за ципеле.

1 творница за израду масти за ципеле уређена је за производњу 30 вагона масти за ципеле, 4 вагона масти за оружје и 6 вагона апретуре годишње, запослује се 170 радника.

Индустрија штирка.

2 веће и модерно уређене фабрике штирка могу годишње да израде 500 вагона штирка од кукуруза, 40 вагона сирупа, 30 вагона декстрина и 90 вагона отпадака од штирке. У овој грани индустрије запослује се 170 радника.

Помажимо акцију Аерокиуба, која иде за тим, да потпуно обезбеди наше небо од евентуалне навале непријатељских авијона!

Чиме они прете!..

У прошлу недељу, 25. септембра одржан је у Славонском Броду конгрес југословенских новинара, па је том приликом дошло до отворене буре и размимоилажења између новинара. Удружење је у опасности, да изгуби своје јединство, а како смо извештени, нека група београдских новинара жели да диктира целом удружењу иначе свима новинарима који неће с њима објављују рат!

Један од присталица те београдске групе довикнуо је на конгресу опозицији:

Држите с нама, иначе ћемо вас натерати на то! Нико од вас неће добити жељезничке карте, ако не пођете с нама!

Дакле, избачен је главни адут: нећете добити карте ако не погнете главу пред нама! Одиста је брука, да се онако нешто међу интелигентним људима сме и може догодити...

Тешко стање наших радника

Беспослени радници се организују

Социјална беда код нас данас достиже врхунац и томе се нико не сме чудити, јер ствари на социјалном пољу стоје што може бити горе. Беспослица никада није била тако велика а експлоатација радника тако похлепна, као баш у данашње тешке дане. И може се слободно рећи, да су широки слојеви нашега радништва прве и највеће жртве велике финансијске и привредне кризе.

Но после рата, појављује се беспослица као велика и опасна социјална бољетица у свима земљама на свету. То је страшна реакција великог светског покоља. Међутим, нигде није стање беспосленог радништва тако тешко, као баш код нас. Из статистичких прегледа се може утврдити, да је код нас несразмерно велики број незапослених радника, а исти податци нам указују и на то, да се код нас најмање помажу ти незапослени радници!

Влада такорећи ни мало не хаје за беспослицу, па не само да је не мисли бар донекле ублажити, него чак јадним радницима не пружа ни ону минималну помоћ, коју би ипак могла да пружи. Наше радништво изложено је крајњој беди и оскудици, а што то значи појмиће они најбоље, који су од те болести већ патили.

И у таквим приликама није никакво чудо, што су незапослени радници у нашој земљи одлучили да се организују. Покренута је широм целе наше земље акција, да се незапослени радници збију у једну чврсту и велику организацију и тако траже од владе, да се њихова права, која њима као људима припадају, потпуно заштите!

Организовање незапослених радника најбоље нам показује, колико се мало пажње код нас обраћа социјалним питањима, а ако не желимо да се те незапослене радничке масе временом и бољшевизирају, треба сви да порадимо на ликвидацији тешке социјалне беде у нашој земљи.

Ако Вам је потребан кофер или други кожни артикливи, то се обратите са поверењем зготовљачу Г. Дитриху, Краља Петра 30.

Пленарна седница З. С. З. У.

У прошлом броју смо донели, да ће се седница Земаљског Савеза Занатлијског Удружења одржати у Београду 26. септембра о. г.

Г. Сава Гркинић као члан управе овдашње Занатлијске Корпорације и члан управе Савеза присуствовао је тој седници, и дао нам је следећи обавештај, који у интересу занатлијства радо доносимо.

Пленарна седница се одржала у сали новозиданог занатског дома у палати Скопљанска улица бр. 7. Пошто је председник г. Воја Јанковић оболео, седници је председавао потпредседник Савеза г. К. Гиновић.

Како је председавајући поздравио из свих крајева присутне чланове управе, предао је реч г. Бајићу директору Савеза, који је изнео свој реферат. Г. Бајић је у свом реферату изнео, да и Краљевска Влада у својој декларацији увиђа потребу изједначења закона, па тако и закона о радњама, те је потребно, да занатлијство у томе узме видног учешћа и манифестује своје жеље.

По овом предмету први добива реч други потпредседник Савеза, председник Занатске Коморе и Занатске Банке наш уважени борац господин Милан Стојановић, који предлаже да се у најкраћем времену сазову сви представници Занатлијских Савеза и Удружења, који би заједнички утврдили програм и дан одржања једног великог митинга. Када тако иступимо у великом броју — рече говорник — онда ће и влада морати водити рачуна о нама. Брат Црномарковић из Шапца одобрава предлог г. Стојановића, но предлаже, да се само конференција представника одржи у Београду, а митинг одређеног дана у свим среским и окружним местима, јер на митинг у Београд, неби ни једно удружење могло послати више од 2 до 3 члана, па се тако неби постигао жељени смер. На што је предлог г. Станојловића са том допуном једногласно примљен.

Добија затим реч зан. изасланик из Новог Сада, који описује борбу, коју су имали на сазвањем конгресу у Новом Врбасу, где се хтело поред постојећег Савеза основати Савез за Бачку и Барању, но која је намера на срећу осујећена. Изасланик је даље изразио жељу Новосадских Занатлија у погледу, отварања Средње Техничке Школе, течајева за електротехничарску и грађевинарску струку,

а нарочито што хитнијег остварања Испоставе Занатске Банке, као и штампање листа „Занатлије“ на немачком и мађарском језику, како би се и овим важним моментима, где се ради о доношењу новог закона о радњама — што лакше могли споразумети и туђ штетан утицај отклонити. Напоследку се је у име Новосадских Занатлија у смислу донетог једногласног решења редовне главне скупштине Занатлијске Корпорације — изјаснио, за искључиво посебне Занатске Коморе.

На ово је добио реч г. Албер Фирт, који је осудио поступак непозваних, и изнаша како баш сада чине сметње, када се Савезу приближује Сарајево и Загреб. — Загреб чак тражи, да се повери вођство Занатској Комори, која у име свих занатлија има да иступи у свим занатским питањима, и предлаже оснивање Централног Савеза у Београду.

У погледу листа „Занатлија“ повела се жива дебата, и дошло се до закључка да се спроведе пропаганда и што више претплатника скупи, како би се изашло на сусрет свим жељама у погледу уређења листа.

Како је г. Др. Стојадиновић гл. секретар Занатске Коморе изнео потребу о држању стручних предавања од стране просветних радника (Народна Академија) где би се дотакло питање из области занатлијства. Седница која је трајала читава четир часа завршена је.

„Кора Хлеба“ и новинари

Ових дана отворено је иницијативом хуманог друштва „Кора Хлеба“ дечје обданиште у Новом Саду, па је у вези с тим председница тога друштва гђа Жила Кона, позвала на соаре неке новосадске новинаре, да им се на тај начин одужи за њихов рад око пропагисања рада „Коре Хлеба“.

Међутим у вези са овом ствари, догодила се мала неправда, можда не злонамерна, али је такве природе, да је морамо регистровати. Сви новинари нису позвати на овај соаре, нису позвати баш они, који су највише и несебично радили за пропагисање и унапређење „Коре Хлеба“. Сем тога, на сам дан соареа, један од новинара пронео је вест, да је позив и приступ к овом соареу скопчан са облачењем свечаног вечерњег одела. То је дакако неповољно утицало на одзив новинара, јер је позната чињеница, да већина новосад-

ских новинара не спада у ред богатих грађана, који могу себи дозволити тај луксуз, да имају и свечано одело, које ће сваке преступне године облачити, када се то буде захтевало. Ми живимо у демократском добу, задојени смо демократским духом, па су баш неки новинари због тога и одустали, да посете соаре гђе Коновице.

Целу ову ствар изнели смо у првом реду зато, да не испадну криви и неучтиви они новинари, који нису отишли и нису се одазвали љубазном позиву гђе Кон. Не, они нису криви што су сироти и што им не иде тако сјајно, да држе и гала гардеробу!

Плаћај народе, док можеш

Избори су прешли — порези су дошли!

Тек што су минули избори за народну скупштину, а пореске власти су се већ бациле на ревносно убирање пореза на све стране. А како се Војводи-на још данас на жалост сматра земљом у којој тече мед и млеко, то је сасвим јасно, да је ова наша јадна и исцеђена покрајина узета прва на нишан. Разне објаве и прогласи достављају порезницима радосну вест, да се порез има неизоставно и хитно уплатити, иначе ће бити триста чуда!

Нарочито су пореске власти строго приступиле убирању доходарине и пореза на имовину, који се неумитно убирају, под теретом оврхе. Појединим општинским властима строго је наређено, да што више пореза уберу, јер ће иначе бити зло! У појединим војвођанским градовима ствар стоји још горе, јер пореско-финансијске власти у одређеним свотама траже да су уплати порез, кога никада доста!

Тек што прођоше избори, а дођоше порези! Сада влади нису више потребни бирачи, сада се може опет опипати кеса порезника, па док траје, нека лаје!

Силни порези и намети свалили су се на нашу привреду, као сињи терет и наш свет не може просто душом да одахне, јер ни поред најбоље воље није у стању да удовољи својим и сувише великим обавезама. Нарочито много трпи наш занатлијски сталез, коме се и рад и сваки напредак кочи са данашњим пореским системом.

А надлежни никако да похитају са изједначењем пореза у целој земљи, да се већ створи солидна и прихватљива основа за разрезивање пореза, јер ово садашње стање води коначној и потпуној привредној пропасти.

Једна племенита акција

За васпитање деце покојног Живорада Петровића

Свима нам је још у живо, успомени језовита трагедијај која је задесила пок Живорада Петровића, и његову ојађену породицу. Та трагедија потресла нас је све и ми са болом у души помишљамо на велику неправду природе, која је покосила један такав млад и бујан живот, човека у напону његове мушке снаге.

Удова пок. Живорада Петровића остала је са своје двоје деце, да целога живота оплакује свог изгубљеног друга.

Да не би покојникова деца остала незбринута, а да би се њиховој у црно завијеној мајци олакшало васпитање красне дечице, у Новом Саду је ових дана покренута акција на широкој основи, како би се фондом обезбедила будућност овој сиротој деци, која су тако рано остала без оца.

Ова племенита акција заслужује највеће признање и ми од срца желимо, да она што више и лепше успе, како би се сирочади могло пружити васпитање и школовање, које би доликовало њиховом сталежу. — Помогнимо сви ову акцију, то је наша заједничка дужност, јер пок. Живорад Петровић је погинуо за наше небо, за све нас, он нас је тако рано због тога напустио. И оставио своју незбринуту, малу сирочад.

Језовите акробације преко новосадског новог моста

Свет је нестрпељив и не може да чека

На жалост, свима нама је добро познато, да се ствар са дограђивањем новог моста између Новог Сада и Петроварадина непрестано, па још и данас одуговлачи. Никада, изгледа, тај мост неће бити довршен.

У том дугом и несносном чекању, свет је већ постао нестрпељив и упушта се у вратоломне покушаје, који могу довести и до крупније катастрофе. Причају нам очевидци ово:

Већ неколико дана се опажа, да многи људи, па чак и деца, свакодневно полазе са петроварадинске стране моста где је мост већ патосан и упућују се према новосадској страни Међутим, мост је само до пола патосан, друга, новосадска половина још није патосана, и пред тим смелим прелазницима појављује се тада гола гвоздена конструкција.

Али неустрашими јунаци не презају од ничега, само да би прекинули пут или приштедили паре за превоз моторним чамцем. Они, уз вратоломно балансирање, прелазе преко узаних шина моста, док под њима зјапи дубина и дунавски вали.

Чудан је случај и пука срећа, што се до сада још није десила никаква несрећа поводом овог прелажења преко моста, па да би се такве несреће предупредиле, наше власти би добро учиниле, када би забраниле приступ и прелаз преко новог моста, док не буде потпуно готов.

Какво градско чиновништво нам треба?

После општинских избора треба решити питање градских чиновника

У свом прошлом броју „Нови Сад“ је изнео своје гледиште у вези са увођењем поподневних званичних часова у новосадској градској кући, па је напоменуо, да се тиме ништа није постигло, јер рестанција се не може умањити, ако се званични часови једноставно измене. Зло је на другој страни и ми желимо да укажемо на њега.

Од Ослобођења па до данашњих дана, наша градска администрација много је патила баш услед несрећеног питања градског чиновништва. Несрећена администрација долазила је отуда, што никада није владало у магистрату једно трајно, солидно стање, никада се није могло знати, када ће се по владином или партијском ћефу мењати градски савети и ко ће све доћи на управу сутрашњег дана.

Новосадска градска кућа променула је од Ослобођења неколико градоначелника, док има војвођанских градова, где је на челу градских послова још и данас онај начелник, који је дошао одмах после Ослобођења. Сем тога, и сам чиновнички кадар у новосадској градској кући био је несталан, стално се мењао, стари чиновници су одлазили, нови долазили. Велико је зло, што се при пријему градских чиновника није полагало много пажње на квалификацију и способност дотичног чиновника, него су биле одличне само његове партијске заслуге. За те заслуге партија га је награђивала давањем службе у градској кући.

Завладао је дакле протекционашки режим и ми смо има-

ли све, само не довољан број добрих и квалификованих чиновника. У таквим приликама, сасвим је природно, да градски послови нису могли напредовати, услед тога и има данас толике рештанције. Новом Саду то није потребно. Досадашњу праксу треба укинути, ми требамо способно, квалификовано чиновништво, које ће за четир или пет часова дневно свршити много више, него неквалификовани, па макар радили и преко целог дана и целе ноћи.

После општинских избора треба дефинитивно решити питање градских чиновника, треба створити солидну базу за рад, а шта је најглавније: треба тим чиновницима дати пристојније, боље плате, јер до сада квалификовани нису се баш ни отимали за службу у градској кући, где су плате биле и сувише мале и ниске.

Општински избори се приближују, треба се користити приликом и ово мучно питање коначно скинута са дневног реда.

Дом Радничке Коморе у Новом Саду

Конгрес делегата Радничке Коморе

Као што је познато, недавно се конституисала новоизабрана управа новосадске Радничке Коморе, која је сада одлучила, да започне рад на унапређењу радничких интереса на широј основи. Како смо извештени, ових дана одржаће се у Новом Саду главна скупштина делегата Радничке Коморе из целе Војводине, а на тој скупштини расправљаће се сва она важна питања, која засецају у живот радника у Војводини.

На скупштини ће се донети дефинитивна одлука у погледу изградње дома Радничке Коморе у Новом Саду. До сада, за фонд овога дома стоји Радничкој Комори на расположењу преко 2 и по милиона динара, па би се сада, према поднетим плановима, сада већ могло приступити грађењу овога дома.

Сем тога, скупштина ће решавати о питању радничке беспослице у Војводини, те ће настојати да донесе једно решење, којим би се бар донекле могле ублажити тешке последице које погађају наше радништво услед огромне кризе у раду.

У радничким круговима се са великим интересовањем ишчекују одлуке скупштине новосадске Радничке Коморе, као најкомпетентнијег форума за заштиту радничких интереса.

Јован Цвијић и проблем народног јединства

Фрањо Малин: Јован Цвијић и проблем народног јединства. Издање књижаре „Славије“, Нови Сад, 1927. Недавно је изашла из штампе укусно приређена књижица под горњим насловом, са сликом нашег великог научника Јована Цвијића, који је својим научним радом осветлао образ нашем народу и пред целим културним светом. Писац се у главним цртама бави идеологијом и радом нашег великог научника и на више места цитира наводе Цвијићеве, који су толико карактеристични по његов плодни и корисни рад били.

Г. Малин доводи у везу рад и погледи Цвијића са проблемом нашег народног јединства,

па износи, да је баш сам Цвијић био највећи поборник југословенског јединства, није посматрао ово питање са политичког гледишта, дакле са високог пједестала науке, објективно и кроз тачно.

Ова књижица нам долази у право време, долази нам у време, када се сви ми, који волимо и ценимо добру књигу, препуштамо студирању и посматрању наших крупних националних и културних проблема. Вредност ове лепо и течним језиком написане књижице је велика и ми књижицу свакоме најтоплије препоручујемо. Добија се у свима књижарама, а може се поручити директно код издавача, књижаре „Славије“ Нови Сад.

Месни Занатски Школски Одбор

Занатски Школски Одбор као што смо јавили, одржао је 28. септембра у Градској кући своју седницу.

Седници је председавао госп. Др. Бранислав Борота градски начелник, а присуствовали су: г. Замуровић професор, шегрт-школски управитељ, гђица Јелка Павловић управитељица женске шегртске школе; г. г. Калуђерски учитељ, Инж. Вајс, Тоша Грбић, Јован Жупански и Сава Гркинић чланови одбора.

После исцрпног извештаја управитеља и управитељице шегртских школа, прешло се на претрес буџета за идућу школску годину.

У мушком одељењу је предвиђен приход од 1000 ученика уписнина Дин. 25.000 и школски принос од 50.000 динара. А издатак за наставнике у суми од Дин. 157.870 и материјални Дин. 35260. Свега Динара 193.130.

У женском одељењу пак приход од 250 ученица уписнина Дин. 6250— и школски принос Дин. 12.500. Расход износи за наставнице Дин. 61.940 и материјални Дин. 20524. Свега Динара 82464.

Према томе је расход оба одељења Дин. 275.594, а приход Дин. 93.750 и тако би Град имао допринети Дин. 181.844—.

Но када се узме у обзир, да Министарство Трговине и Индустрије даје сваке године на име субвенције око Дин. 80.000 а приход од обртница и глоба-рина — који извештај одбор није имао пред собом — иде у тај фонд, онда стварно Град неће имати готово ништа да да од својих средстава, те је неразумљиво зашто се убира од занатлија школски принос од 50 динара годишње по сваком шегрту, када је то и онако протузаконито.

Из извештаја се дало констатовати, да је број аналфабета знатно спао а и приправно одељење се смањило, што је утешна појава и служи на част како управитељима, тако и наставницима шегртских школа.

Мора се још истаћи, да је одбор наишао на најлепши пријем и предусретљивост председника школског одбора нашега Градоначелника госп. Др. Бороте, и познавајући праведност г. Др. Бороте, надати се, да ће занатлијство — које је и онако доста оптерећено — у равнотежењем школског буџета — бити опроштено од плаћања неправедно разнеразног школског приноса, пошто се то нигде и онако не плаћа у нашој држави.

Како је одбор изразио жељу, да се седнице чешће сазивају и сва питања споразумно решавају — одбор је са задовољством завршио рад.

ПОЗОРИШТЕ

СУБОТА: „Лепа Пустоловина“.

НЕДЕЉА: „Ташана“

УТОРАК: „Игра у дворцу“.

Шта се чује?

Причају нам учесници и очевидци: Пре неки дан приређен је банкет поводом главне скупштине једног хуманог удружења у Новом Саду. Били су присутни и сви новинари, па су се неки међу њима нарочито истакли! Али не својим писањем, боже сачувај, него: добрим апетитом. Један од новинара — за кога се вели да је специјалиста за банкете! — појео је на том банкету ни мање ни више, него 40 сендвича! Један новопечени његов друг, мислећи да и гушање сендвича спада у новинарски занат, појео је само 22, пошто више није могао... А да би се показао оригиналан, раскопчао се после јела и неколико пута погладио свој округли трбушчић...

Мислимо, да је овде сваки коментар сувишан и пошпуно излишан...

Хајка за кандидатима!

Једна нова тешкоћа...

Док је за време изборне кампање за народну скупштину било посланичких кандидата на претек, дотле се сада у време предизборне борбе за општинске самоуправе у Војводини, показује велика оскудица у кандидатима за будуће градске оце! Чудновато, зар не?

Није ни шала, сада се за једну кандидатску листу тражи 80 кандидата, па су многе партије забринуте, те се питају хоће ли моћи толико кандидата да накупе? Шта више, како чујемо, многи људи ни под коју цену неће да се приме, они веле да је то веома неблагодарна ствар, нико не жели бити градски отац!

Такав је наш свет. Док су градске послове водили министарством наметнути градски оци, свако се отимао да буде градски одборник, сада када народ слободно бира своје градске представнике, сад та почасти никоме не треба?

Према томе завладала је у Новом Саду сасвим појмљива забринутост, а намеће нам се још и питање, да не буде наступио случај, да се нико не хтедне примити за градског начелника? Ух, то би била права несрећа, морали бисмо га позајмити из неке друге вароши.

У знаку јесење сезоне...

Блато и баруштине после грдне суше

Прође лето, као да га није ни било и Нови Сад се обукао у јесење рухо, узео озбиљнији, тмурнији изглед. Вечерњи корзо преузео је своју дужност од штранда и сада се могу на корзу виђати све најелегантније и најлепше даме, које просто заносе својом лепотом. Вечерњи корзо одиста је једна пријатна и лепа појава у Новом Саду.

Последњих дана почеле су падати кише, пусте, дуге јесење кише и сав Нови Сад се изменуо. Баруштине и блато шире се на све стране, а како Нови Сад још и данас пати од кроничне болести: непоправљених улица, то је лако замислити, како је у неким улицама страшно стање завладало и шта све имају пешаци да трпе, услед тога. Поред тога, кола и аутомобили прскају на све стране, а нарочито аутомобили приређују праве думбусе. Они терају бесомучном брзином, тако да

није реткост видети многе куће у Новом Саду које су до крова или до првог спрата лепо „ишаране“ са блатом!

А и јесен у Новом Саду има и својих лепих страна. Поред корза, појављују се први гласници јесењи, продавци печених кестења, који већ у велико нуде своју врућу робу пролазницима. Несносних врућина нема више, ваздух је одличан и пријатан, а друштвени живот је такођер постао живљи, лепши и свечанији. Почине и сезона играња, забава и чајанки. Ципелари, кројачи, конфекционари, дрвари и други трговци не могу се потужити, да код њих није наступила јесења сезона, промет је прилично велики, ради се, људи се спремају за предстојећу зиму.

Кафански и гостионичарски живот је такођер постао веселији и живахнији, све се радује јесени, новом вину и осталим новим радостима. Сезона рампаша већ је отпочела.

Дрскост мађарске штампе

И њима се дозвољава растуривање код нас!

„Нови Сад“ је у једном од прошлих бројева писао о поплаве пештанских листова у Новом Саду и целој Војводини. Но та поплава нам сада тек показује све своје опасности, које нам озбиљно прете.

Сви недавно дозвољени пештански листови употребљују такав тон писања, да нас то запањује. У тим листовима се отворено дражи против наше државе, пишу се такве дрскости, да је нама просто непојмљиво, како наше власти дозвољавају улазак и растуривање тим листовима у крајевима, где Мађари живе у тако великом броју!

Наше власти изгледа, да уопште не прате пажљиво писање тих безобразних пештанских листова, јер да пазе, сасвим је сигурно, да би их сваки дан морали запленивати!

Најдрскији су, по своме писању „Az Est“ и „Budapesti Hirlap“, који у својим бројевима свакодневно драже и изазивају не само нас, него и Чехословачке и Румуне!

И тако нешто се код нас мирно трпи? Ваљда и то спада у демократску политику данашње владе...

Bleyle-sveter odelo за децу и за одрасле, у највећем избору код ЕУГЕНА КЛАЈНА Нови Сад, Вел Бечкерек и Сента.

Страданије Јоце Малаћа!

Нико неће поверовати, али ипак је сушта истина, Јоца Малаћ, симпатични и добри продавац новина у Новом Саду, мало те није платио главом, услед једне аутомобилске несреће. То се десило ових дана. Јоца је ишао пред „Слободом“ и није обратио довољно пажње на сигнале, које је давао један аутомобил, који је долазио из Футошке улице. Сва је срећа, што је шофер био до крајности присебан и тако је само предњи точак прешао преко ногу Малаћевих, који је пао и испустио све новине из руку. Јоца Малаћ је претрпео тек мање озледе, које му чак ни ход нису спречавале.

Да би некако одобрвољио чика Јоцу, за претрпљени страх, шофер га је позвао у пивницу „Гамбринус“ и ту му платио велики гулаш, три кригле пива и 50 динара у готовом дао! Јоца је био после свега тога потпуно задовољан и смејао се целом случају.

Наш сарадник интерјуисао је после ове несреће Јоцу Малаћа, који му је у вези са том незгодом следеће изјавио:

— Знате, нисам много добио од шофера, јер могао сам и горе проћи. У будуће, ја ћу се бацити пред ауто, па ће онда можда и награда бити већа. У осталом, ја могу бити ипак задовољан, јер шофер је наш партијски једномишљеник, он је Прибићевићевац, а знате, једномишљеници на свему имају знатног попушта...

Ипак, Јоца се опростио од нашег сарадника са дубоким уздахом, ко зна није ли јадник пожелео нешто горе да му се деси, јер ко познаје живот и напорни рад овог честитог и старог новинарског продавца, тај ће разумети, да његов мучни живот није никакав и да он тешко зарађује своју кору хлеба.

Драгоценост је сваком лепота и здравље, а да би то постигли, потребно је да употребљавате стално припознасти

„МИЛА КРЕМ“

који Вам чува стално младалачку свежину, чар и лепоту; те отстрањује бубуљице и цеге. Здравље и бисер беле зубе очуваћете једино са сталном употребом „МИЛА ПАСТОМ“ која даје веома угодан мирис устима и негује десне.

Кад је муж у Бечу...

Био је једна млада жена домамила
свога мужа у Нови Сад

Новосадска полиција добила је у среду у јутро телеграм веома чудне садржине:

„Новосадској полицији. — Молим вас за објашњење у ствари двоструког убиства и самоубиства у стану Лисичиног, улица Краља Матије 10. Албрехт“.

Телеграм је био предат у Бечу, па је новосадска полиција, на основу овога телеграма, сместа покренула истрагу, мислећи да није искључено, да је по среди какав злочин. Детективи су дознали, да у улици Краља Матије одишта станује неки руски избеглица Лисичин и они су сместа отишли на лице места и потражили тајанственог Руса, у чијем се стану врше „убиства и самоубиства“.

Лисичин се грохотом насмејао, када је телеграм прочитао и замах, тајна је била расветљена. Дабоме, да није никакво убиство ни самоубиство било по среди.

У истој кући станује трговац Албрехт, који је пре неколико дана отпутовао у Беч и оставио своју младу жену код куће (није давно како су се венчали!), Жена му је већ у два маха писала, да дође кући, она не може већ да га ишчека али изгледа, да је муж имао хитне послове да посвршава, па се није могао тако брзо враћати.

Млада жена, жељна већ свога мужа, није могла више издржати, она је упутила своме мужу у Беч телеграм, у коме му се анонимно доставља, да је у његовој кући извршено двоструко убиство и самоубиство. Жена је мислила, да ће муж са првим возом долетети у Нови Сад, загрлити своју жену и опростити јој неслану шалу. Али муж је практичан човек био, знао је, да његову бечку адресу познаје само његова жена и зато није насео шали, него се прво распитивао код полиције. А полиција је по овој ствари сместа обуставила сваку даљњу истрагу... Г. Албрехт је још у Бечу и вратиће се коначно ипак својој љубљеној женици, која је толико нестрпљива.

Шта ко мисли?

Миша Дотлић — да би званичне часове у градској кући требало држати чак и ноћу.

Марко Савић — да би и њему могао неко да преведе „А Нер“ да бар зна шта тај лист пише.

Сима Тиквић — да би се конференције самосталаца могле и чешће одржавати.

Тоша Мушац — да се у његовом бирцузу може провести и без политизирања.

Мита Илић — да гас боље светли у вароши, од како он води фабричке књиге.

Жарко Мишић — да се није ни мало понео, од како је у полицији.

Веља Луковић — да министри тако ретко долазе у Нови Сад.

Браћа Прокић — да им се ракија мање троши, од како одоше из Новог Сада Оџа и Зубац.

Милан Поповић — да би лето могло још који месец потрајати.

Шта ко вреди?

Милан Алтеров — сто спортских утакмица.

Мирко Протић — две хиљаде аутомобила.

Доброслав Јевђевић — 16000 политичких зборова.

Коста Плавшић — један вагон кључева.

Мор Кертес — читаву дивизију.

Милан Саратлић — читав град намештаја.

Синиша Милетић — подрум киселог млека.

Мојсовић — два милиона вагона бонбона.

Мајнл — читаво брдо пржене кафе.

Брадић — колико десет паметних људи.

Душан Атанацковић — сто вагона соде и крахера.

Сава Дотлић — читав подрум вина.

О Б Ј А В А

Друштво Фрушка Гора приређује у суботу и недељу 1. и 2. ов. м. више друштвених излета у Фрушку Гору.

ПРВА ГРУПА

полази у суботу у 18 сати са возом до Раковца оданде на Змајевац, вођа: Бранко Стојановић.

ДРУГА ГРУПА

полази у недељу у 5:35 сати шетним возом до Беочина оданде на Осовље. вођа: Ђорђе Шевић.

ТРЕЋА ГРУПА

полази у недељу у 6 сати лађом до Каменице.

Извештава се чланство да шетњи воз саобраћа до 15. новембра о. г. т. ј. сваке недеље и празника као и до сада: полазак из Новог Сада у 5:35, повратак из Беочина у 19:20.

Упозоравају се чланови да понесу чланску легитимацију јер без ње ни плаћене чланарине не могу се користити чланским правима.

Излетници који желе преноћити на Змајевцу или Осовљу морају извадити упутницу за преноћиште, коју могу добити у друштвеној канцеларији Путник.

Од Каменице до иришког Венца саобраћа аутобус који полази од католичке цркве у Каменици у 7:30 час. а после подне у 13:30 час. Цена вожње за чланове 15, за нечланове 20 дин.

Скреће се пажња излетницима, да у шуми не ложе ватру.

Извештава се чланство да је приступ на Тестеру дозвољен уз претходну пријаву у друштвеној канцеларији Путник ради иставања потребне објаве.

Туристичка Секција.

О Д Е О Н

1. и 2. октобра 1927.

Напред, Кен!

занимљива филмска драма у шест чинова.

У главној улози:

Ren Maunard

и његов коњ „TARZON“.

Сваку нову књигу имаде стално на стоваришту књижара „Славија“.

Одговор на Изјаву Ж. М. У.

Да побијемо и ми, не само гласове, него и „Изјаве“ кроз штампу, које тендециозно шире извесни људи, како би нарушили угледу Муз. Др., и ако смо до сад избегавали јавну полемику, сада, када нам је причинена и морална и материјална штета, желимо и ми да пред јавношћу разјаснимо наш положај, како према гђи Дра Моча, и г. Светолика Пашћана, тако и према потписницима „Изјаве“.

1) Не стоји тврдња, да сугђа Дра Моча и г. Св. Пашћан иступили из Муз. Др. „јер“ се њихови уметнички музички назови нису могли подредити немумичко-неуметничком правцу“ него је факт, да се г. Св. Пашћан није хтео, ни после многобројних опомена, подредити правилима Муз. Др. Шта више, својом нервозном природом и неозбиљним испадима, доводио је како појединце, тако и цео Управни Одбор много пута у деликатан положај, што је само стварало трзавице и кризе у Друштву. Жалимо, да га је у последње време узела под сваку цену у заштиту и гђа Моч, после чије оставке је следила и његова оставка.

2) Муз. Др. је основано 1920. год. и до доласка г. Пашћана (1922), нарочито под г. Матачићем узвисило се изнад свих овдашњих певачких друштава и напредовало заслугом не само ова два члана, него заслугом свих чланова. Ко противно тврди, тај тендециозно изврће истину. У осталом г. Пашћан је за свој рад био богато награђен и помоћу овог Друштва засновао и своју егзистенцију овде, а гђа М. Моч је као сатисфакцију добила високо одликовање. Сад могу обоје мирно радити са „елитним“ друштвом и рушити нашу седмогодишњи тековину.

3) Чудновато, да потписници „Изјаве“ нису за љубав њиховој уметничкој репутацији, док су јадни сами подизали Муз. Др. нашли за потребно да их помогну и бреме им олакшају. Благо њима кад имају такве одане помагаче!

4) Г.г. Белохорски и Седлачек, кад не умеју поштовати задату реч, нису морале ни својим именима фигурирати у оној „Изјави“. Остале потписнике нити је ко позивао нити с њима што преговарао.

Из седнице Управног Одбора Муз. Др. одржане у петак 18. септембра т. г.

Председништво.

Чудне вести са свих страна

— *Нове трамвајске пруге.* У свима већим улицама градиће се нове трамвајске пруге, о трошку градске управе. Мисли се да ће нове трамвајске пруге бити готове, када и водовод и канализација, што значи, да ће наши прауници имати и ту срећу да доживе.

— *Az Est и Budapesti Hirlap* — у српском издању! Ради се на томе, да се познати иредентистички пештански листови и Хортијеве скутоноше „Az Est“ и „Budapesti Hirlap“ у Новом Саду преводне и штампају и на српском језику, како би се и српска публика упознала са „умилним“ писањем ових листова.

— *Оца-Мерхаба искључен из трезвењачког удружења.* Ових дана боравио је у Новом Саду београдски глумац, некадањи познати новосадски боем Милан Оцић-Мерхаба, за кога зли језици тврде, да већ три недеље не пије никакво алкохолно пиће. Новосадско трезвењачко удружење је одлучило, да га за вечита времена искључи из чланства, а новосадски гостионичари су решили, да га уведу у своју читуљу и приреде му свечан парастос.

— *Још нешто о пожару у Петровцу.* Како дознајемо, истрагом се до сада још није могло тачно установити шта је изазвало велики пожар у Бачком Петровцу, када је изгорело 15 кућа. У добро упућеним се круговима тврди, да је узрок пожара политичке природе. У Петровцу су се политичке страсти у последње време толико распламтиле, да је неизоставно морало доћи до пожара.

Кроз новосадске радње.

РЕСТОРАН „БЕЛИ ВО“.

Наш лист се већ једном позабавио овом, модерно и лепо уређеним новосадским рестораном, па сада смо трамо за своју дужност, да поново скренемо пажњу наше публике на ову првокласну радњу, којом се цео Нови Сад и посебно цео гостионичарски staleж може поносити.

Пре неколико дана, ресторан „Бели Во“ потпуно је реновиран, све просторије су пребојадисане, прозори преоправљени, патос обновљен, једном речи цео

локал изменуо је свој пређашњи изглед, па је сада ова радња за свакога постала још пријатнија и примамљивија.

Поједине собе ресторана „Белог Вола“ преудешене су сада тако, да се сваки гост у њима може одиста добро и пријатно осећати, све је укусно, лепо и модерно у тој радњи.

Закупник локала г. Мојзеш показао је, да стварно разуме и познаје свој позив, он је од „Белог Вола“ начинио место, које сада новосадска публика у знатном броју посећује. Г. Мојзеш је усавршио и онако чувени и одлични подрум „Белог Вола“, ту се тоци увек свеже и првокласно сарајевско пиво, које се сервира укусно и са разумевањем.

Перед тога, закупник „Белог Вола“ је увео згодан систем за абонман на храну, па се гости и абоненти могу одлично послужити прворазредним продуктима праве домаће кујне, која ни у чему не изостаје иза кујни најбољих наших ресторана. Обраћа се пажња цењ. абонентима, да у „Белом Волу“ могу под веома повољним и згодним условима добити одличан кост, да имају увек разнолик избор у јелима, а поред тога да не плаћају скупо.

Ваља напоменути, да је послуга првокласна, која радњи служи на част.

Музика, која сваког вечера свира код „Белог Вола“ много доприноси весељу и одличном расположењу, с којима се увек можемо у овој симпатичној радњи сусретати. „Бели Во“ је, на крају, познат и као елитно место, где се приређују дискретни, отмени и весели лумпераји, али без простачке вике и галаме.

Власник, издавач и одговорни уредник Душан Чампраг, Нови Сад. Краља Александра ул. 7.